

CRISOL DENUNCIA

Las repercusiones laborales de la pandemia de COVID-19

1. La pandemia de COVID-19 está sacudiendo todas las sociedades del mundo en aspectos muy diversos. A nivel socioeconómico, las predicciones de los organismos internacionales son nefastas y señalan una crisis sin precedentes desde la Gran Recesión de 2008.

Al principio de la Pandemia, la **Organización Internacional del Trabajo (OIT)** preveía un impacto económico en tres dimensiones: la cantidad de puestos de trabajo (paro y subocupación), la calidad del trabajo (por ejemplo, salario y acceso a la protección social); y, el impacto en colectivos particularmente vulnerables a las condiciones adversas del mercado de trabajo. **Ya anticipaba un aumento importante de la pobreza de las personas trabajadoras, señalando a las mujeres, a los jóvenes y a las personas migradas como los colectivos especialmente afectados**(1).

(1) Estudio "L'impacte en les dones de la crisi econòmica derivada de la pandèmia de la Covid-19" (El impacto en las mujeres de la crisis económica de la pandemia del Covid-19) – Fundació Surt (2021).

2. Numerosos estudios y publicaciones(2), han alertado de que, todo y la mayor mortalidad de los hombres, **el mayor impacto económico y social de la pandemia recaerá en las mujeres**. Se espera que las mujeres salgan más mal paradas y sean también el eje vertebrador de la recuperación de sus comunidades(3).

A causa del papel que tienen asignado socialmente en el terreno de la reproducción social **son las protagonistas invisibles de esta pandemia**; son **las que han asumido mayoritariamente el cuidado de personas**, formal e informalmente, en un contexto excepcional en que se han evidenciado los déficits estructurales de un sistema que no está preparado para hacerlo(4).

En España, cuya "riqueza" se basa muy fundamentalmente en el Sector Servicios, las mujeres ha sufrido más que proporcionalmente las repercusiones negativas de la pandemia por su presencia mayoritaria en el sector de la hostelería, el socio-sanitario (residencias y hospitales), educación... donde se han concentrado los mayores despidos y cierres de empresas. Las mujeres **representan el 55,6% del aumento de desempleo** en España debido a la pandemia(5).

Unido a lo anterior, cabe citar el aumento de la violencia machista en el hogar, de los abusos a menores, de la degradación de la salud mental de las mujeres y de las condiciones educativas de las niñas de las clases populares.

A nivel mundial se calcula que 47 millones de mujeres y niñas en el mundo han caído en la extrema pobreza en el mundo a causa de la Pandemia(6).

(2) Como por ejemplo, el de Fernández-Luis et al. (2020). (3) ONU (2020). (4) "A escala mundial, las mujeres realizan al menos las ¾ partes del trabajo de cuidados no remunerado y constituyen las 2/3 partes de la fuerza de trabajo que se ocupa del trabajo de cuidados remunerado", OIT (2020). (5) La Marea, 29.04.2021. (6) ONU (2021).

3. La pandemia ha agravado las dificultades de los jóvenes para encontrar empleo(7). La cifra de desempleo juvenil en España habla por si misma: 572.400 jóvenes entre 16 y 25 años estaban sin trabajo al cierre de 2020 (un 40,1% frente al 30,5% del ejercicio anterior). En cuanto a la tasa de paro entre la

población de 16 y 29 era de un 25'2%, dos veces superior a la tasa de paro de la población entre 30 y 64 años(8).

En términos cuantitativos, las personas jóvenes están siendo las más damnificadas por la pandemia en el mercado laboral, con una mayor precarización en el colectivo femenino –menor tasa de empleo, mayor tasa de contratos temporales y mayor tasa de paro– y con especial agravamiento si se consideran aspectos como la nacionalidad o el nivel de estudios(9).

Mención especial merecen los jóvenes estudiantes donde se observa un aumento de la brecha digital y del abandono de los estudios; especialmente, de los universitarios.

(7) Público, 17.02.2021. (8) Estudio del Instituto de la Juventud (Ministerio de Derechos Sociales y Agenda 2030): “Consecuencias económicas Covid-19 en la juventud”. (9) Estudio “El empleo juvenil en España ante la crisis de la Covid 19 y su impacto en la desigualdad laboral por género desde un enfoque intersectorial” (Universidad de Lleida).

4. Por último, **la crisis se ha cebado especialmente en la población extranjera y migrante en España**(10). **El empleo extranjero retrocedió el doble que en el caso de los españoles**. Este impacto diferencial se explica en buena medida por la mayor vulnerabilidad de la población extranjera (mayor presencia en la economía informal, más peso de los contratos temporales, menor antigüedad laboral) y una mayor exposición a los sectores más afectados (servicios, turismo, transporte).

Lo que es válido en general, se agrava en el caso de las mujeres migrantes. Las mujeres no regularizadas denuncian encontrarse con muchas barreras ante algo tan básico como, por ejemplo, empadronarse; aunque es un derecho reconocido para toda la ciudadanía, independientemente de la situación administrativa. Cabe recordar que si no estás empadronado no puedes solicitar ayudas a las diferentes administraciones, ni participar en programas de inserción laboral y formativos, así como tampoco acceder al sistema de protección social, como la sanidad o la educación públicas. **A ello se ha unido el aumento de las dificultades para poder pagar el alquiler del piso o habitación**, dentro de un contexto de una alta inestabilidad económica y una pérdida progresiva de ingresos.

(10) Anuario de la inmigración Barcelona Centre for International Affairs (CIDOB) 2020.

5. Contra lo anterior, **se exige salir de la crisis con más gasto social, centrado en los sectores de la población más afectados**.

En el ámbito del trabajo por cuenta ajena las ayudas se han centrado en: el desempleo especial por ERTE, la protección de las bajas por contagio o cuarentena, la reducción de jornada laboral por cuidados, la especial atención a trabajadores discontinuos y de temporada y la prestación extraordinaria por desempleo para artistas, entre otras medidas. En el caso de los autónomos, en: los créditos ICO, las ayudas directas, los ERTes bonificados, entre otras (11).

Sin embargo, **se echa en falta una mayor implicación en relación a los casos concretos de mujeres, jóvenes y migrantes**.

(11) www.civio.es (organización sin ánimo de lucro que lucha contra la opacidad en las administraciones públicas).

¡Esta vez no: las mujeres, los jóvenes y los migrantes no pueden quedar atrás!

Colaboran en **CRISOL** las siguientes organizaciones, en orden alfabético:

Más INFORMACIÓN sobre CRISOL en: <http://www.asec-asic.org/enlaces-2/crisol/>

CRISOL DENUNCIA

Les repercussions laborals de la pandèmia de COVID-19

1. La pandèmia de COVID-19 està sacsejant totes les societats del món en aspectes molt diversos. A nivell socioeconòmic, les prediccions dels organismes internacionals són nefastes i assenyalen una crisi sense precedents des de la Gran Recessió del 2008.

Al principi de la Pandèmia, l'**Organització Internacional del Treball (OIT)** preveia un impacte econòmic en tres dimensions: la quantitat de llocs de treball (atur i subocupació), la qualitat del treball (per exemple, salari i accés a la protecció social) ; i l'impacte en col·lectius particularment vulnerables a les condicions adverses del mercat de treball. **Ja anticipava un augment important de la pobresa de les persones treballadores, assenyalant les dones, els joves i les persones migrades com els col·lectius especialment afectats**(1).

(1) Estudi "L'impacte en les dones de la crisi econòmica derivada de la pandèmia de la Covid-19" – Fundació Surt (2021).

2. Nombrosos estudis i publicacions(2), han alertat que, tot i la mortalitat més gran dels homes, **el major impacte econòmic i social de la pandèmia recaurà en les dones**. S'espera que les dones surtin més malparades i també siguin l'eix vertebrador de la recuperació de les seves comunitats(3).

A causa del paper que tenen assignat socialment al terreny de la reproducció social **són les protagonistes invisibles d'aquesta pandèmia**; són les que han assumit majoritàriament la cura de persones, formalment i informalment, en un context excepcional en què s'han evidenciat els dèficits estructurals d'un sistema que no està preparat per fer-ho(4).

A Espanya, la "riquesa" de la qual es basa molt fonamentalment en el Sector Serveis, les dones ha patit més que proporcionalment les repercussions negatives de la pandèmia per la seva presència majoritària al sector de l'hostaleria, el sociosanitari (residències i hospitals), educació... on s'han concentrat els acomiadaments i tancaments d'empreses més grans. Les dones **representen el 55,6% de l'augment de la desocupació a Espanya** a causa de la pandèmia(5).

Unit a això, cal esmentar l'augment de la violència masclista a la llar, dels abusos a menors, de la degradació de la salut mental de les dones i de les condicions educatives de les nenes de les classes populars.

A nivell mundial es calcula que 47 milions de dones i nenes al món han caigut a l'extrema pobresa al món a causa de la Pandèmia(6).

(2) Com per exemple, el de Fernández-Luís et al. (2020). (3) ONU (2020). (4) "A escala mundial, les dones realitzen si més no les ¾ parts del treball de cures no remunerades i constitueixen les 2/3 parts de la força de treball que s'ocupa del treball de cures remunerades", OIT (2020). (5) La Marea, 29.04.2021. (6) ONU (2021).

3. La pandèmia ha agreujat les dificultats dels joves per trobar feina(7). La xifra de desocupació juvenil a Espanya parla per si mateixa: 572.400 joves entre 16 i 25 anys estaven sense feina al tancament del 2020 (un 40,1% davant el 30,5% de l'exercici anterior). Quant a la taxa d'atur entre la població de 16 i 29, era d'un 25,2%, dues vegades superior a la taxa d'atur de la població entre 30 i 64 anys(8).

En termes quantitatius, les persones joves estan sent les més damnificades per la pandèmia al mercat laboral, amb una major precarització en el col·lectiu femení –menor taxa d'ocupació, més taxa de contractes temporals i més taxa d'atur– i amb especial agreujament si es consideren aspectes com ara la nacionalitat o el nivell d'estudis(9).

Menció especial mereixen els joves estudiants on s'observa un augment de la bretxa digital i de l'abandó dels estudis; especialment, dels universitaris.

(7) Público, 17.02.2021. (8) Estudi del Instituto de la Juventud (Ministerio de Derechos Sociales y Agenda 2030): "Consecuencias económicas Covid-19 en la juventud". (9) Estudi "El empleo juvenil en España ante la crisis de la Covid 19 y su impacto en la desigualdad laboral por género desde un enfoque intersectorial" (Universitat de Lleida).

4. Finalment, la crisi s'ha acarnissat especialment en la població estrangera i migrant a Espanya(10). L'ocupació estrangera va recular el doble que en el cas dels espanyols. Aquest impacte diferencial s'explica en bona mesura per la vulnerabilitat més gran de la població estrangera (major presència a l'economia informal, més pes dels contractes temporals, menor antiguitat laboral) i una major exposició als sectors més afectats (serveis, turisme, transport).

Allò que és vàlid en general, s'agreuja en el cas de les dones migrants. Les dones no regularitzades denuncien trobar-se amb moltes barreres davant una cosa tan bàsica com, per exemple, empadronar-se; encara que és un dret reconegut per a tota la ciutadania, independentment de la situació administrativa. Cal recordar que si no estàs empadronat no pots sol·licitar ajudes a les diferents administracions, ni participar en programes d'inserció laboral i formatives, així com tampoc accedir al sistema de protecció social, com la sanitat o l'educació públiques. **S'hi ha unit l'augment de les dificultats per poder pagar el lloguer del pis o l'habitació,** dins d'un context d'una alta inestabilitat econòmica i una pèrdua progressiva d'ingressos.

(10) Anuari de la immigració Barcelona Centre for International Affairs (CIDOB) 2020.

5. Contra això, s'exigeix sortir de la crisi amb més despesa social, centrada en els sectors de la població més afectats.

A l'àmbit del treball per compte d'altri els ajuts s'han centrat en: la desocupació especial per ERTE, la protecció de les baixes per contagi o quarantena, la reducció de jornada laboral per cures, l'atenció especial a treballadors discontinus i de temporada i la prestació extraordinària per atur per a artistes, entre d'altres mesures. En el cas dels autònoms, a: els crèdits ICO, les ajudes directes, els ERTES bonificats, entre d'altres(11).

No obstant això, **es troba a faltar una implicació més gran en relació als casos concrets de dones, joves i migrants.**

(11) www.civio.es (organització sense ànim de lucre que lluita contra l'opacitat a les administracions públiques).

Aquesta vegada no: les dones, els joves i els migrants no poden quedar enrere!

Col·laboren a **CRISOL** les següents organitzacions, en ordre alfabètic:

Més INFORMACIÓ sobre CRISOL a: <http://www.asec-asic.org/enlaces-2/crisol/>